

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิสุทธิ

สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร

Role of the School Principal in Academic Affair of Wichutit School,

Dindaeng District, Bangkok

¹เบญจวรรณ ช่อชู Benchawan Chochu ²พร้อมพิไล บัวสุวรรณ Prompilai Buasuwan

^{1,2}มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Kasetsart University, Thailand

E-mail: benchawan.cho@ku.th

091 871 5173

บทคัดย่อ

บทความวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวิสุทธิ สำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มประชากรเป็นครู 70 คน ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) สรุปผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวิสุทธิ สำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน โดยมีลำดับจากมากไปน้อย คือ 1) ด้านการนิเทศภายใน 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านหลักสูตร 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 7) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ส่วนผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิสุทธิ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับท้ายสุด

คำสำคัญ: บทบาท, ผู้บริหาร, งานวิชาการ, การเปรียบเทียบ

Abstract

The purposes of this study were to 1) investigate the roles of the school administrators of Wichutit School, Dindaeng district, Bangkok in promoting academic affairs 2) compare teachers' opinions from different departments on the roles of the school administrators in promoting academic affairs. The population used for the study was 70 teachers. The questionnaires with the reliability coefficient of 0.90 were distributed and

collected and analyzed using frequency, percentage, mean (μ), standard deviation (σ). The findings revealed the highest scores to the lowest scores for seven aspects on the roles of the school administrators in promoting academic affairs as follows: 1) internal supervision aspect. 2) teaching and learning management aspect. 3) curriculum aspect. 4) learning measurement and assessment. 5) educational media and innovation technology and learning sources aspect. 6) research for the quality of education aspect, and 7) participation of parents and community aspect. The comparison of teachers' opinions based on eight departments on the roles of school administrators in promoting academic affairs revealed the highest score from social studies, religion and culture department and lowest score from science department.

Keywords: role, administrators, academic affair, school administration

บทนำ

ปัจจุบันวิทยาการต่างๆ ในสังคมได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ตามสภาวะของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิตและดำรงชีวิตของคนไทย การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาประเทศชาติ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขบนความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นำไปสู่กรอบทิศทางในการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่ได้กำหนดแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – พ.ศ. 2579 ที่เป็นเสมือนแผนที่นำทางให้ระบบการศึกษาไทยสามารถพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคลให้เต็มตามศักยภาพ เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศโดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่เป็นพลวัต การศึกษาจึงนับเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการสร้างรายได้เปรียบ เพื่อให้ประเทศสามารถแข่งขันในเวทีโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำองค์กรการจัดการศึกษามีหน้าที่วางแผน ส่งเสริม สนับสนุน บริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เกิดความสมดุลเพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ มีคุณภาพและเกิดผลลัพธ์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังที่ปฐม ปรีปนังกูร (2554) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทที่แสดงออกถึงภาวะ

ผู้นำในการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ บทบาทในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป รวมถึงการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี เป็นผู้กำหนดทิศทางเป็นนักจัดการองค์กร เป็นผู้แก้ปัญหา เป็นผู้สร้างแรงจูงใจและที่สำคัญที่สุดคือการเป็นผู้นำทางวิชาการจึงจะนำพาสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ การบริหารงานวิชาการจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามกรอบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

จากการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาชาติ ปี 2560-2579 และผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี 2552 - 2559 พบว่า ปัญหาด้านการศึกษายังมีอีกหลายด้านยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ในระยะต่อไป 1) ด้านโอกาสทางการศึกษา 2) ด้านคุณภาพการศึกษา 3)ด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่าย งบประมาณทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สะท้อนโดยตรงต่อการบริหารจัดการด้านวิชาการในแต่ละสถานศึกษาที่ไม่ได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้เมื่อมีการประเมินผลออกมาแล้วผลออกมาจะอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น หากมีการพัฒนาระบบงานที่ส่งเสริมด้านการบริหารงานวิชาการ โดยการพัฒนาการบริหารวิชาการให้มีมาตรฐาน ผู้บริหารศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมในด้านต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศภายใน สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผล การวิจัยและพัฒนาการศึกษา และความสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนฤดี ถือสมบัติ (2556, หน้า 102-103), จิราภา เพียรเจริญ (2556, หน้า 102-103) และ นริศ แก้วสินวล (2557, หน้า 140) ได้ทำการศึกษายบทบาทในการบริหารงานวิชาการและการบริหารวิชาการที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา พบว่าการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ การมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการ การพัฒนาทีมงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ และภารกิจและขอบข่ายการบริหารวิชาการ เนื่องจากการบริหารวิชาการเป็นกระบวนการทำงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยสนับสนุนให้ผู้เรียนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเป้าหมายของแผนการจัดการศึกษาชาติและนโยบายการศึกษาของรัฐ ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิสุทธิ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่าผลวิจัยนี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การกำหนดประชากร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่กำลังปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2562 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 70 คน

2. ขอบเขตเนื้อหา ขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศภายใน 4) ด้านสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 7) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นเลือกตอบ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานในกลุ่มสาระที่สังกัด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนทั้ง 7 ด้าน ตามที่ขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด

4. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย 1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการแล้วรวบรวมข้อมูลมาเป็นกรอบหรือเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม 2) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และตัวแปรทุกตัวตามกรอบแนวคิดและขอบเขตการวิจัย 3) นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ 4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตอบแบบสอบถามแล้ว มาวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

สรุปผลการวิจัย

1. การปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีระดับอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ภาพรวมและรายด้าน

(N = 70)				
รายการ	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
1. ด้านหลักสูตร	4.43	0.56	มาก	3
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.49	0.64	มาก	2
3. ด้านการนิเทศภายใน	4.52	0.58	มากที่สุด	1
4. ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้	4.38	0.58	มาก	5
5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.41	0.63	มาก	4
6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.36	0.59	มาก	6
7. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	4.24	0.64	มาก	7
รวม	4.40	0.60	มาก	

จากตารางที่ 1 สามารถสรุปผลการศึกษาจำแนกเป็นด้านต่างๆ ได้ดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร พบว่า มีการปฏิบัติของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการทบทวนหลักสูตร การกำหนดหลักสูตรในแต่ละรายวิชา มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร โดยจัดให้มีการนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีการ

ปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์สภาพของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับท้ายสุด

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า มีการปฏิบัติของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนของครูอยู่เสมอ มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาจัดหา คู่มือครู สื่อการสอนต่างๆ ให้ครูเพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับท้ายสุด

1.3 ด้านการนิเทศภายใน พบว่า มีการปฏิบัติของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีตารางการนิเทศทุกภาคเรียน มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตร มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศระหว่างเพื่อนครูด้วยกัน มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับท้ายสุด

1.4 ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้พบว่า มีการปฏิบัติของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนา ปรับปรุง ภูมิทัศน์ โดยรอบโรงเรียน เพื่อสร้างให้เป็นแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ครูจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เสมอ มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับท้ายสุด

1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า มีการปฏิบัติของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ครูจัดทำและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อนำมาปรับปรุงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชุม วางแผน หาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับท้ายสุด

1.6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีการปฏิบัติของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนมีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาให้ความรู้ คำแนะนำ การจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับท้ายสุด

1.7 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน พบว่า มีการปฏิบัติของผู้บริหารภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ หลักสูตร ข้อมูลการจัดการศึกษาแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น เสนอความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับท้ายสุด

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัยโดยละเอียด พบว่า เปรียบเทียบการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทุกด้าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.92$) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในภาพรวมเห็นว่าการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.41$) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.68$) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.42$) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20$, $\sigma = 0.66$) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.52$) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ในภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.51$, $\sigma = 0.43$) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.59$) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.30$) ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

(N =70)

รายการ	กลุ่มสาระการเรียนรู้																	
	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์ ฯ		สังคมฯ		สุขศึกษาและ พลศึกษา		ศิลปะ		การงาน อาชีพ		ภาษาต่าง ประเทศ		กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ
ด้านที่ 1	4.34	0.88	4.63	0.43	4.12	0.65	4.60	0.36	4.29	0.55	4.42	0.50	4.51	0.35	4.42	0.57	4.61	0.32
ด้านที่ 2	4.34	1.16	4.68	0.41	4.18	0.67	4.73	0.35	4.40	0.57	4.28	0.43	4.70	0.30	4.53	0.59	4.43	0.33
ด้านที่ 3	4.30	0.93	4.69	0.40	4.26	0.67	4.69	0.34	4.43	0.61	4.47	0.54	4.64	0.42	4.65	0.50	4.53	0.19
ด้านที่ 4	4.23	0.82	4.57	0.39	4.10	0.69	4.51	0.45	4.27	0.64	4.31	0.36	4.43	0.50	4.51	0.63	4.50	0.29
ด้านที่ 5	4.25	0.98	4.61	0.41	4.13	0.69	4.70	0.36	4.09	0.72	4.50	0.58	4.50	0.47	4.48	0.65	4.36	0.27
ด้านที่ 6	4.26	0.82	4.47	0.47	4.10	0.69	4.50	0.50	4.14	0.78	4.43	0.51	4.46	0.45	4.43	0.62	4.46	0.32
ด้านที่ 7	4.08	0.83	4.43	0.38	3.90	0.68	4.52	0.61	3.80	0.78	4.13	0.75	4.33	0.51	4.43	0.60	4.56	0.36
ภาพรวม	4.26	0.92	4.58	0.41	4.11	0.68	4.61	0.42	4.20	0.66	4.36	0.52	4.51	0.43	4.49	0.59	4.49	0.30

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) ด้านการนิเทศภายใน 4) ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 7) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่ง การศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมทั้ง 7 ด้าน มีการปฏิบัติในระดับมากที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากกระแสการเปลี่ยนแปลงทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปคุณภาพของการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 3) นำไปสู่นโยบายการปฏิรูป การศึกษาของกรุงเทพมหานครที่ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครโดยมีวิสัยทัศน์ใน การจัดการศึกษาคือนักเรียนกรุงเทพมหานครเป็นพลเมืองที่ดี มีองค์ความรู้ สร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะใน การดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันในสังคมโลก ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญมากในการ บริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน (สำนักการศึกษา, 2554, หน้า 16) ดังที่ศศิธรดา แวงไทย (2559, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่าผู้บริหารจะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำยอดเยี่ยม ปรับเปลี่ยนองค์กรให้ทันสมัย พัฒนาทีมงานให้เป็น บุคคลแห่งการเรียนรู้พัฒนากระบวนการทัศน์ใหม่ให้เกิดขึ้นในองค์กร ขับเคลื่อนด้วยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ใหม่ ๆ ส่งเสริมสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณสื่ออุปกรณ์อย่างเพียงพอ ปรับเปลี่ยนวิธีสอนของครูให้มีเทคนิค ใหม่ ๆ พัฒนาหลักสูตรส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและการบูรณาการทักษะทางสังคม ทักษะชีวิต รวมทั้งปรับ บทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครอง ชมรมศิษย์เก่า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชนท้องถิ่น สถานประกอบการ ที่จะส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล สอดคล้องกับพัทธ์ธีรา รัตนชัย (2550, หน้า 19) ได้กล่าวถึงการบริหารงาน วิชาการไว้ว่าหมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ถือเป็น ภารกิจหลักของบริหารสถานศึกษาที่จะนำพาให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและเข้าใจขอบเขตของการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างดี ในการศึกษาการปฏิบัติตาม บทบาทในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการนิเทศภายใน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นอันดับแรก ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.58$) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545, น.111) ให้ความหมายของ ขอบข่าย วิชาการไว้ดังนี้ 1) การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2) การบริหารการจัดการเรียนการสอน 3) การบริหารการนิเทศภายใน 4) การบริหารการวัดผลประเมินผลการศึกษา 5) การประกันคุณภาพ ดังนั้นการ นิเทศภายในจึงถือเป็นขอบข่ายงานหลัก ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นการช่วยพัฒนา งานวิชาการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและ

วิธีดำเนินการสอนในหลายวิชา การนิเทศภายในจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ผู้บริหารใช้พัฒนางานวิชาการของโรงเรียน ที่จะนำผลที่ได้จากการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนและหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนวิชูทิศผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ คอยเสริมแรงให้กำลังใจครูผู้สอนระหว่างการนิเทศ และผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและควรส่งเสริมให้มีการนิเทศระหว่างเพื่อนครูเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร สมาชิกมีการช่วยเหลือเกื้อกูล ทำให้ส่งผลให้เกิดความรักสามัคคีในสถานศึกษา ทำให้งานอื่น ๆ ไปสู่เป้าหมายได้ง่ายขึ้น เช่นเดียวกันกับพรหมมน พนิษฐมณี (2560) ได้ทำวิจัยผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานีมีระดับการบริหารงานวิชาการเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีการปฏิบัติในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ครูที่สังกัดกลุ่มสาระการเรียนรู้แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมาก พบว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเป็นอันดับแรก และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีการปฏิบัติตามบทบาทอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับสุดท้าย

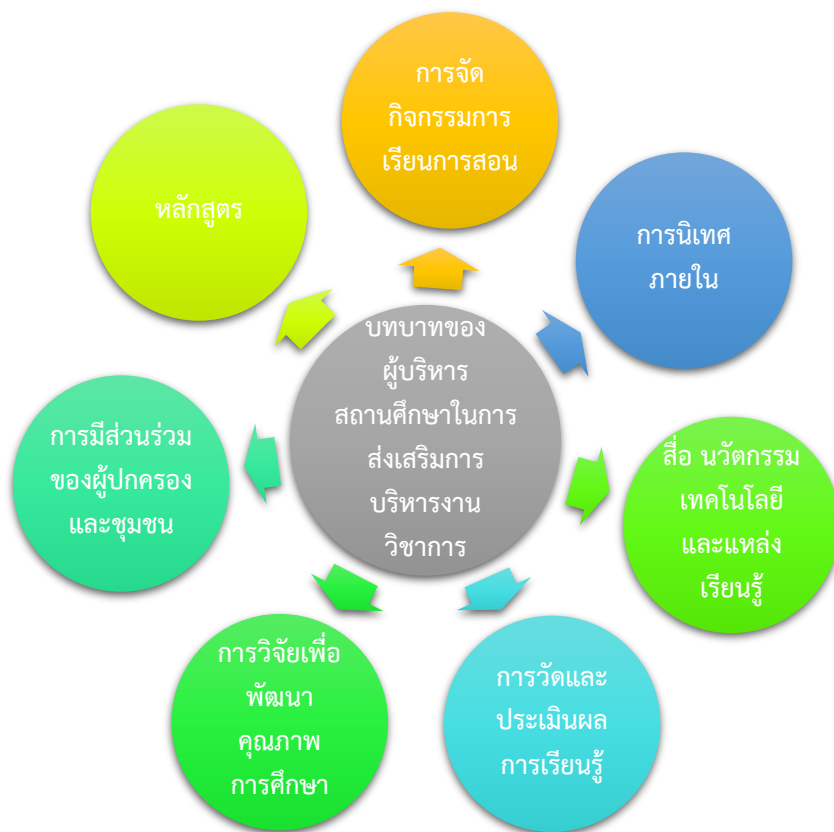
จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการซึ่งถือเป็นงานหลักของสถานศึกษา ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งกระจายอำนาจการบริหารจัดการให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพดังที่ธารทิพย์ ไชยโวหารและคณะ (2559, หน้า 1033 – 1043) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบทบาทผู้บริหารต่อการพัฒนาครูเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาครู เนื่องด้วยครูเป็นบุคลากรที่จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้เกิดความรู้ประสบการณ์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรได้กำหนด ดังนั้น การที่ครูจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ เต็มที่ เต็มความสามารถได้นั้น ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ผลการเปรียบเทียบพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติตามบทบาทใน

ด้านการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.42$) ที่เป็นเช่นนี้อันเนื่องมาจากกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการจัดกิจกรรมและโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ กิจกรรมส่งเสริมระเบียบวินัยและมารยาทไทยแก่นักเรียน กิจกรรมห้องเรียนคุณธรรม กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในเรียน กิจกรรมห้องเรียนสะอาดมารยาทงาม โดยแต่ละกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทั้งกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน หลากๆกิจกรรมมีการปฏิบัติตลอดปีการศึกษา จึงทำให้ผู้บริหารให้การส่งเสริมครูอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และสอดคล้องกับการรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวิสุทธิฯ สำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ประจำปีการศึกษา 2561 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับผลการเรียน 3 - 4 จำนวน 923 คน คิดเป็นร้อยละ 67.32 ในส่วนของผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิสุทธิฯ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในภาพรวม พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับท้ายสุด ($\mu = 4.11$, $\sigma = 0.68$) อาจเนื่องมาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีการแยกแขนงวิชาต่างๆ ได้แก่ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา โลก ดาราศาสตร์ อวกาศ ในการจัดการเรียนการสอนครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ โดยตรง แต่ปัญหาที่พบ คือ การจัดอัตราค่าจ้างทางโรงเรียนยังไม่สามารถจัดครูผู้สอนได้ตรงตามสาขาวิชาทั้งหมด รวมถึงธรรมชาติของวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีทั้งการเรียนทฤษฎี การปฏิบัติ และยังต้องใช้ศาสตร์วิชาอื่นในเรียน ทำให้ครูผู้สอนต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการเตรียมเนื้อหา สื่อการสอน แหล่งเรียนรู้เพื่อใช้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้ครูผู้สอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์มีความต้องการให้ผู้บริหารสถานศึกษาเข้ามาส่งเสริมด้านต่างๆ ในการการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ทั้งในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรที่พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ เรื่องการสนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน การนิเทศเชิงบวกการให้กำลังใจและช่วยแนะนำครูเมื่อเกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการวัดและประเมินผล ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยการวิจัยในชั้นเรียน และที่สำคัญด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน การเปิดโอกาสให้ครูและผู้บริหารมีช่องทางในการสื่อสารเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ เป็นต้น

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ เป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ อันเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูจะต้องร่วมกันพัฒนาการบริหารวิชาการเพื่อให้สถานศึกษาเกิดการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 7 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายใน ด้านสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผลการ

เรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน สรุปลองค์ความรู้การวิจัย ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ อันเป็นบทบาทที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษาและเป็นบทบาทที่สำคัญในการเป็นผู้นำทางวิชาการเพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จได้มี 7 ด้าน ได้แก่

1. หลักสูตร การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดให้มีการประชุม วางแผน บริหารจัดการหลักสูตร เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในบทบาทการจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตร การรายงานผลการประเมินผล การใช้หลักสูตรและให้คำแนะนำในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดให้มีการประชุมกำหนดนโยบาย แผนงานโครงสร้างการสอน วางแผนการเรียนการสอนก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเตรียมเกี่ยวกับการศึกษาหลักสูตร ศึกษาคู่มือครู วิธีสอน และสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนตามความถนัดของผู้เรียน จัดการนิเทศและประเมินผลการนิเทศการเรียนการสอน ตลอดจนให้คำแนะนำเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพและผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้

3. การนิเทศภายใน การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการประชุม วางแผนกำหนดการ ดำเนินการ และติดตามการนิเทศ สร้างเจตคติต่อการได้รับการนิเทศสนับสนุนความร่วมมือในการทำงานเป็นทีม ตลอดจนประเมินผลและจัดการรายงานและสรุปผลการนิเทศประจำปี เพื่อนำผลที่ได้จากการนิเทศมาพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนและหลักสูตรสถานศึกษา

4. สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดหาแหล่งเรียนรู้ จัดเตรียมและสนับสนุนสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมการผลิตสื่อ จัดแหล่งเรียนรู้ให้มีบรรยากาศการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง อำนวยความสะดวกเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้รวมทั้งให้ คำแนะนำเพื่อให้การใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดให้มีการประชุม เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยเครื่องมือการวัด และวิธีการที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมร่วมกับครูในการประเมินกิจกรรมการเรียนการสอน มีการรวบรวมรายงานผลและจัดข้อมูล สารสนเทศแล้วสรุปผลตัดสินใจในการเลือกใช้เทคนิคและวิธีการวัดและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน

6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดให้มีการประชุม วางแผน การให้ความรู้ อำนวยความสะดวกในการทำวิจัย สนับสนุนให้ครูมีการทำวิจัย เผยแพร่ผลงานการวิจัยภายใน และภายนอกโรงเรียน ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจในการทำวิจัย โดยมุ่งหวังเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน เป็นสำคัญและหวังผล เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

7. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ วัสดุและแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนบทบาทของบุคลากร ในโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบและ เข้าใจ และพร้อมให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน ร่วมกับทางโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิสุทธิศ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ในภาพรวมด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การปฏิบัติของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็นอันดับท้ายสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในเรื่องของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองชุมชนให้มากขึ้น ดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

โดยการประชุม หรือ วางแผนการจัดการศึกษาร่วมกันกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนเห็นถึงวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา การสร้างสถานศึกษาให้ชุมชนเข้าถึงได้โดยง่าย เช่น การสร้างแหล่งเรียนรู้ให้ชุมชนเข้ามาศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดสู่นักเรียน เป็นต้น เพื่อผลักดันการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เข้าสู่เป้าหมายได้เร็วขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 การเปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนวิสุทธิ สำนักงานเขตดินแดง สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เป็นอันดับท้ายสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการปฏิบัติตามบทบาทในการส่งเสริมด้านต่างๆ ในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น ทั้งในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรที่พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ เรื่องการสนับสนุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน การนิเทศเชิงบวกการให้กำลังใจและช่วยแนะนำครูเมื่อเกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน รวมไปถึงการวัดและประเมินผล ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยการวิจัยในชั้นเรียน และที่สำคัญด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน การเปิดโอกาสให้ครูและผู้บริหารมีช่องทางในการสื่อสารเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ จำแนก อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่ง เพศ ของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเพิ่มเติม เนื่องจากเป็นด้านที่พบว่าผู้บริหารมีการปฏิบัติน้อยที่สุด โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนางานด้านวิชาการให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง.

กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จิราภา เพียรเจริญ. (2556). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการเรียนของครูระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ธนิสา คูประเสริฐ. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการประกันคุณภาพภายในตามการรับรู้ของบุคลากรของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- ธารทิพย์ ไชยโหวารและคณะ. (2559). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูของโรงเรียนในสหวิทยาเขตน้ำ
พอง-กระนวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2549). ผู้ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ข้าว.
- นริศ แก้วสินวล. (2557). การบริหารวิชาการในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย
ภูเก็ต. 10(1). 130-147.
- นิลวรรณ วัฒนา. (2556). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปฐม ปรีบุญนังกูร. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พรรพมน พินทุสมิต. (2560). การปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับ
ประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลธัญบุรี.
- พัทธ์ธีรา รัตนชัย. (2550). การบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน (ช่วงชั้นที่ 3-4) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- มนฤดี ถือสมบัติ. (2556). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน
ภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศศิธดา แพงไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย.
6(1). 7-11.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา สำนักราชบัณฑิต. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.
2553. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร:
พริกหวานกราฟฟิค.
- สุรางค์ ลิ้มเจริญ. (2557). การบริหารงานวิชาการกับความผูกพันต่อองค์กรของครูในโรงเรียนสังกัด
เทศบาลเมืองปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี.